

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 8Sžfk/107/2020
Identifikačné číslo spisu: 4019200248
Dátum vydania rozhodnutia: 24.02.2021
Meno a priezvisko: JUDr. Jaroslava Fúrová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2021:4019200248.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jaroslavy Fúrovej a členov senátu JUDr. Eriky Šobichovej a JUDr. Pavla Naďa v právnej veci žalobkyne: Phone trader s. r. o., Hlavná 22, Štúrovo, IČO: 50 045 822, zastúpenej advokátom: JUDr. Štefan Mesároš, Štefánikova 84, Nitra, proti žalovanému: Finančné riaditeľstvo Slovenskej republiky, Lazovná 63, Banská Bystrica, o správnej žalobe zo dňa 22. 5. 2019 proti rozhodnutiu žalovaného zo dňa 21. 3. 2019, č. 100713962/2019, o kasačnej sťažnosti žalobkyne proti uzneseniu Krajského súdu v Nitre zo dňa 26. 9. 2019, č. k. 11S/22/2019-62, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Nitre zo dňa 26. 9. 2019, č. k. 11S/22/2019-62, zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

O d ô v o d n e n i e

1. Krajský súd v Nitre napadnutým uznesením odmietol žalobu zo dňa 22. 5. 2019, ktorou sa žalobkyňa domáhala preskúmania rozhodnutia žalovaného zo dňa 21. 3. 2019, č. 100713962/2019, postupom podľa § 98 ods. 1 písm. f) zákona č. 162/2015 Z.z. Správneho súdneho poriadku (ďalej len „SSP“), teda, že žalobkyňa nebola zastúpená pri jej podaní advokátom.
2. Žalobkyňa proti uzneseniu Krajského súdu v Nitre zo dňa 26. 9. 2019, č. k. 11S/22/2019-62, podala prostredníctvom právneho zástupcu dňa 11. 11. 2019 kasačnú sťažnosť.
3. Žaloba žalobkyne zo dňa 22. 5. 2019 bola podpísaná zaručeným elektronickým podpisom advokáta JUDr. Štefana Mesároša. Spoločne so žalobou boli súdu doručené dve plnomocenstvá, a to konkrétne plnomocnenstvo zo dňa 21. 6. 2018, ktorým žalobkyňa ako splnomocniteľka splnomocnila L. O. B., k plnému zastupovaniu spoločnosti, okrem iného i „vo veciach súdnych sporov a všeobecného právneho zastupovania vo všetkých veciach, vrátane dať splnomocnenie advokátom a ďalším osobám na právne zastupovanie spoločnosti vo všetkých veciach, vrátane na postúpenie tohto splnomocnenia ďalším

spolupracujúcim osobám, a na preberanie a podávanie písomností v mene splnomocniteľa, ...“ a plnomocenstvo zo dňa 24. 4. 2019, ktorým vyššie menovaný L.. O. B. ako splnomocnenec žalobkyne na základe splnomocnenia zo dňa 21. 6. 2018 splnomocnil advokáta JUDr. Štefana Mesároša na „moje zastupovanie vo veci podania žaloby na preskúmanie rozhodnutia Daňového úradu Nitra č. 101435247/2018 zo dňa 25. 7. 2018 v spojení s rozhodnutím Finančného riaditeľstva SR Banská Bystrica č. 100713962/2019 zo dňa 21. 3. 2019“. Krajský súd pre splnenie procesných podmienok konania považoval za potrebné, aby súčasťou spisu bolo také plnomocenstvo, ktorým označená žalobkyňa, priamo udelí splnomocnenie pre zvoleného advokáta. V tejto súvislosti uznesením zo dňa 10. 6. 2019, č. k. 11S/22/2019-27, vyzval žalobkyňu na predloženie plnomocnenstva, ktorým priamo splnomocnila zvoleného advokáta, a to pod následkom odmietnutia žaloby. Dňa 30. 7. 2019 bolo súdu elektronicky doručené plnomocenstvo zo dňa 12. 7. 2019, ktorým priamo žalobkyňa splnomocnila zvoleného advokáta.

4. Krajský súd posudzoval otázku, či sú splnené podmienky, za ktorých môže vo veci konať, pričom dospel k záveru, že žalobu je potrebné odmietnuť podľa § 98 ods. 1 písm. f) SSP z dôvodu, že žalobkyňa nebola pri jej podaní zastúpená podľa § 49 ods. 1 alebo § 50 SSP. Krajský súd v odôvodnení napadnutého uznesenia uviedol, že z ustanovenia § 49 ods. 1 SSP vyplýva povinnosť žalobkyne byť v konaní zastúpená advokátom, pričom táto sa vzťahuje už aj na spísanie žaloby. Uviedol, že dôvodom, pre ktorý má byť žaloba podaná (spísaná) už priamo advokátom, resp. práva znalou osobou je, že v správnom súdnictve je značne obmedzená možnosť zmeny žaloby po uplynutí lehoty na jej podanie, a preto je pre rozhodovanie správneho súdu určujúci práve obsah žaloby (rozsah a dôvody), pričom samotné zastupovanie na pojednávaní je v podstate sekundárne. Krajský súd konštatoval, že povinné právne zastúpenie je procesnou podmienkou konania v správnom súdnictve, súd ju skúma ex offio a vo všetkých štádiách konania. V nadväznosti na uvedené konštatoval, že podanie urobené osobou, ktorá sa označila ako zástupca účastníka bez preukázania jej oprávnenia na zastupovanie, treba považovať za nedostatok podmienky konania na strane účastníka (nedostatok splnomocnenia), ktorý je možné odstrániť. Krajský súd považoval za právne významné pre posúdenie, či ide o takýto nedostatok podmienky konania, nie len to, kto podanie urobil, ale predovšetkým to, či táto osoba procesný úkon urobila za iného (účastníka konania) ako jeho zástupca.

5. Krajský súd vychádzajúc zo skutkových okolností popísaných v bodoch 3 / a 4/ konštatoval, že plnomocenstvo zo dňa 24. 4. 2019 udelené Ing. O. B. pre advokáta JUDr. Mesároša jednoznačne neoprávňovalo advokáta na podanie predmetnej žaloby v mene žalobkyne, čo bolo podľa krajského súdu zrejme už z textu splnomocnenia, kedy L.. B. splnomocnil advokáta na „moje zastupovanie vo veci podania žaloby“, teda nie na zastupovanie žalobkyne, pričom L.. B. nebol účastníkom predmetného daňového konania ani štatutárnym zástupcom žalobkyne, a preto nemohol ani udeliť plnomocenstvo na podanie žaloby, pričom k tomuto ho podľa krajského súdu neoprávňovalo ani splnomocnenie zo dňa 21. 6. 2018 na zastupovanie, ktoré mu udelila žalobkyňa. Krajský súd uviedol, že žalobkyňa mala povinnosť byť zastúpená advokátom už od okamihu spisovania žaloby, čo v preskúmanej veci splnené nebolo. Súčasne krajský súd konštatoval, že uvedený nedostatok procesnej podmienky konania by bolo možné považovať za odstránený v prípade, ak by žalobu podala sama žalobkyňa a následne by si z vlastnej iniciatívy alebo v súdom určenej lehote zvolila na zastupovanie advokáta, a túto skutočnosť by preukázala správne mu súdu písomným splnomocnením. Podľa krajského súdu tak nemožno akceptovať dodatočné zvolenie advokáta, ktoré ako vyplýva zo samotného plnomocnenstva zo dňa 12. 7. 2019, bolo realizované po podaní žaloby, a preto krajský súd dospel k záveru, že procesná podmienka povinného právneho zastúpenia už pri spisovaní a podaní žaloby nebola splnená, čo bolo dôvodom na odmietnutie žaloby podľa § 98 ods. 1 písm. f) SSP.

6. Proti tomuto uzneseniu podala žalobkyňa zastúpená advokátom včas kasačnú sťažnosť a navrhla, aby kasačný súd napadnuté uznesenie krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Kasačnú sťažnosť odôvodňovala § 440 ods. 1 písm. f) a g) SSP. Poukázala na aplikáciu priameho zastúpenia podľa § 23 a nasl. zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník, v zmysle ktorého udelila žalobkyňa L.. B. plnú moc na vykonávanie právnych úkonov, o.i. na zastupovanie v súdnych sporoch a možnosť dať sa zastúpiť substitučným splnomocnencom. Namietala, že právne úkony L.. B. tak mali priamy dosah na

právne postavenie splnomocniteľky. V tejto súvislosti žalobkyňa namieta, že krajský súd teda nesprávne vyhodnotil otázku právnych účinkov plnomocenstva udeleného L.. B. JUDr. Mesárošovi, keďže podľa žalobkyne toto plnomocenstvo vyjadrovalo zrozumiteľným a bezpochybným spôsobom, že L.. B. konal ako splnomocnenec žalobkyne. Žalobkyňa uviedla, že slovné spojenie „na moje zastupovanie“ je potrebné vnímať v zmysle logického výkladu syntaxu, z ktorého explicitne vyplýva, že L.. B. konajúc ako splnomocnenec žalobkyne splnomocnil JUDr. Mesároša na zastupovanie v právnej veci podania žaloby. Neakceptovaním plnomocenstiev podľa žalobkyne krajský súd konal v rozpore s právnou úpravou. Žalobkyňa ďalej uviedla, že plnomocenstvom zo dňa 12. 7. 2019, ktorým priamo splnomocnila zvoleného advokáta reagovala na výzvu krajského súdu, pričom týmto osvedčila vôľu byť zastúpená JUDr. Mesárošom v právnej veci žaloby, a to bez ohľadu na skutočnosť, že plnomocenstvo bolo datované až po podaní žaloby. Poukázala na uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1Sž/a/5/2008 a namietala, že postup krajského súdu považuje za formalistický a poukázala na to, že krajský súd v konaní uskutočňoval právne úkony vo vzťahu k žalobkyňi prostredníctvom JUDr. Mesároša, čiže ho považoval za právneho zástupcu.

7. Žalovaný vo vyjadrení ku kasačnej sťažnosti uviedol, že ju považuje za nedôvodnú a navrhol, aby ju kasačný súd zamietol.

8. Najvyšší súd Slovenskej republiky konajúci ako kasačný súd (§ 438 ods. 2 SSP) preskúmal napadnuté uznesenie, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo v medziach dôvodov podanej kasačnej sťažnosti v zmysle § 440 SSP, kasačnú sťažnosť prejednal bez nariadenia pojednávania (§ 455 SSP) a podľa § 462 ods. 1 zrušil napadnuté uznesenie krajského súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

9. Podľa § 49 ods. 1 zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok, žalobca musí byť v konaní pred správnym súdom zastúpený advokátom; to neplatí, ak má žalobca, jeho zamestnanec alebo člen, ktorý za neho na správnom súde koná alebo ho zastupuje, vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa. Povinnosť zastúpenia sa vzťahuje aj na spísanie žaloby. Splnomocnenie udelené advokátovi nemožno obmedziť.

10. Podľa § 98 ods. 1 písm. f) zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok, správny súd uznesením odmietne žalobu, ak žalobca nebol pri jej podaní zastúpený podľa § 49 ods. 1 alebo § 50 SSP.

11. Preskúmaním veci kasačný súd zistil, že kľúčovým pre prejednanú vec je posúdenie otázky existencie vady povinného právneho zastúpenia v prípade, že dátum na plnomocenstve nasleduje až po podaní žaloby.

12. Kasačný súd poznamenáva, že žalobkyňou splnomocnený L.. O. B. mohol udeliť plnomocenstvo na zastupovanie v predmetnom súdnom spore pre advokáta JUDr. Mesároša nakoľko predmetné plnomocenstvo je potrebné vykladať podľa vôle strán, teda sledovaného cieľa, a tým jednoznačne bolo podanie žaloby na súd vo veci preskúmania príslušného rozhodnutia žalovaného ako aj prvostupňového rozhodnutia správcu dane.

13. Pokiaľ ide o samotné podanie žaloby, tak kasačný súd zovšeobecňujúc závery vyplývajúce z jeho predchádzajúcej judikatúry (napr. uznesenia Najvyššieho súdu SR vo veciach sp. zn. 5Sžfk/27/2018, sp. zn. 3Sžfk/31/2017, sp. zn. 7Sžsk/107/2018) konštatuje, že nedostatok právneho zastúpenia v zmysle § 49 ods. 1 SSP je v zásade odstrániteľnou prekážkou, s čím súvisí povinnosť príslušného správneho súdu, aby vyzval dotknutý subjekt na jej odstránenie. Z uvedeného potom vyplýva, že odstrániť vadu plnomocenstva je možné až po začatí konania, na základe výzvy správneho súdu. Vyhodnotenie vady plnomocenstva ako neodstrániteľnej senát najvyššieho súdu odmietol s tým, že by išlo o rozpor s čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

14. Ak si žalobca v stanovenej lehote zvolí na zastupovanie advokáta a preukáže správne súdu túto skutočnosť písomným splnomocnením, považuje sa nedostatok procesnej podmienky za odstránený. Procesné úkony, ktoré žalobca uskutočnil počas trvania nedostatku povinného zastúpenia, majú riadne

právne účinky a považujú sa za úkony v zastúpení. Príslušný správny súd na tieto úkony prihliada, ako keby boli urobené v mene žalobcu ním zvoleným advokátom. (Baricová, J., Fečík, M., Števec, M., Filová, A. a kol. Správny súdny poriadok. Komentár. Bratislava: C. H. Beck, 2018, s. 338).

15. Hoci je už samotné spísanie žaloby advokátom obligatórnou procesnou podmienkou, aj v prípade ak nie je žaloba spísaná advokátom, resp. žalobca nie je zastúpený advokátom v správnom súdnom konaní, na ktoré sa vzťahuje povinné právne zastúpenie, musí ísť v zásade o odstrániteľný nedostatok procesnej podmienky. Vychádzajúc z ústavnokonformného výkladu, najmä s poukazom na čl. 46 ods. 2 a čl. 47 ods. 2 Ústavy SR, kasačný súd pripomína, že je žiaduce, aby sa príslušný správny súd v rámci postupu pri odstraňovaní nedostatku tejto procesnej podmienky vyhol prílišnému formalizmu za účelom zabezpečenia toho, aby žalobkyni nebol odňatý prístup k súdu.

16. Kasačný súd má zo spisu za preukázané, že krajský súd neakceptoval plnomocenstvo udelené zo strany žalobkyne zvolenému advokátovi z dôvodu, že jeho dátum (12. 7. 2019) nasledoval až po podaní žaloby (22. 5. 2019). Uvedený záver založený najmä na formálnom označení dátumu jednak logicky nekorešponduje vyššie uvedenému v tom, že aj v prípade ak nie je žaloba spísaná advokátom, musí ísť v zásade o odstrániteľný nedostatok procesnej podmienky a javí sa aj ako prílišný formalizmus.

17. Kasačný súd poukazuje na skutočnosť, že na samotnej žalobe je ako právny zástupca uvedený zvolený advokát, tak ako vyplýva aj z obsahu plnomocenstva zo dňa 12. 7. 2019, predloženého na výzvu súdu, pričom samotná žaloba z hľadiska jej formálnych, ako aj obsahových náležitostí nevzbudzuje pochybnosti o tom, že bola spísaná advokátom, resp. osobou s právnickým vzdelaním. Tvrdenie žalobkyne vo vzťahu k jej vôli ohľadom jej právneho zastúpenia zvoleným advokátom už pri spísaní žaloby z materiálneho hľadiska vo výsledku podporujú aj plnomocenstvá (udelené žalobkyňou páňovi L.. B. a udelené Ing. B. zvolenému advokátovi), ktoré boli pripojené k žalobe. Tieto plnomocenstvá totiž vo výsledku mali preukazovať právne zastúpenie žalobkyne zvoleným zástupcom, čo neskôr potvrdil aj obsah zaslaného plnomocenstva zo dňa 12. 7. 2019. Kasačný súd vníma záver krajského súdu ako príliš formalistický, pretože krajský súd sa nezamerával na materiálne posúdenie plnomocenstiev, a to aj v ich vzájomnej súvislosti, ale za smerodajné považoval označenie dátumu na plnomocenstve, t.j. 12. 7. 2019. Formálne označenie dátumu však podľa kasačného súdu nemožno považovať za smerodajné, keďže napokon ani reálne nemusí odzrkadľovať skutočnosť, jednak z dôvodu, že môže prísť k chybe v písaní.

18. S ohľadom na vyššie uvedené kasačný súd považuje kasačnú sťažnosť za dôvodnú a v zmysle § 462 ods. 1 SSP zrušuje napadnuté uznesenie krajského súdu a vec mu vracia na ďalšie konanie, v ktorom sa krajský súd bude meritórne zaoberať žalobou.

19. O trovách kasačného konania rozhodne krajský súd podľa § 467 ods. 3 SSP v spojení s § 167 SSP.

20. Toto rozhodnutie prijal Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.